

For eller mot - spiller det noen rolle i dag?

103098

Som natt og dag

En ung forfatter har ytret seg i Arbeiderbladet i debatten om Knut Hamsuns plass. Innlegget bærer tittelen «Hatets genera-

Steinar Hansson

sjon» og er formet som et illebefinnende av et oppgjør med den eldre garde, fordi den har latt sitt «hat» gå utover Knut Hamsun.

Torgrim Eggen heter forfatteren. Han tør være kjent for å ha skrevet en av fjorårets populære bøker om samtida under tittelen «Gjeld». Han tilhører visstnok den postmodernistiske garde, er frisk og uhøytidelig i stil og form, og kommer sikkert til å la høre fra seg i årene som kommer.

■ ■ Grunnen til at jeg vil stanse opp ved hans ytring i Arbeiderbladet, er ikke hans standpunkt i debatten om å gi Knut Hamsun en plass i Oslo. Nei, det urovekkende interessante er hans begrunnelse, som går langt utenfor Hamsuns litterære betydning. Eggens innlegg åpenbarer hvordan det nå er tillatt, ja nærmest på mote å nytte frontene under krigen i Norge 1940-45. Ifølge Torgrim Eggen, var «den generasjon som «vant», ikke stort bedre enn de som tapte».

■ ■ Som belegg for denne påstanden trekker Eggen fram hvordan seierherrene klippet håret av tyskertøser, lot sitt hat gå utover 86-åringen Hamsun, men ellers ikke utkjempet noen krig i Norge. Samtidig erklærer han på vegne av garden av yngre litterater, som han kaller sin gruppe: «Vi er ikke historieløse, vi er bare befridd for hatet».

■ ■ Jeg betviler ikke at Eggen og hans nye garde kjenner mange historier fra både krig og etterkrigstid, om både hat og skjensel, på den ene og den andre siden av frontene. Men å fortelle historier kan ofte være det samme som å være historieløse. Man vet mye, men forstår ingenting. Hvis man mener at de som slåss mot Hitler var like onde som de forsvarte ham, får man sikkert klapp og klem ved nattlige kafébord for sitt mandige mot til å rive ned fedrenes myter. Men holdningen er så løs at den ikke tåler dagens lys.

■ ■ Uansett når man er født i vårt århundre - før, under eller etter krigen - kan man nemlig ikke la være å ta stilling til hovedspørsmålet demokrati eller diktatur, frihet eller forfølgelse. Den som relativiserer disse motsetningene, faller lett ned på gal side. Der ønsker neppe forfatteren Torgrim Eggen å være, men med sin artikkel i Arbeiderbladet er han farlig nær.

■ ■ Hvorfor bry seg med dette? Hvorfor ta denne Eggen så alvorlig? Han ville vel bare rope høyest mulig for å få oppslutning om sin litterære og aktverdige Hamsun-entusiasme? Mulig det, men det er spor i hans ord som uttrykker noe mer, en ungdoms-nihilisme som for tida har betydelig gjennomslagskraft i våre typer samfunn. Den gir seg mange utslag, og Eggens omskriving av historien er bare en variant.

■ ■ Det er ikke særlig vanskelig å forstå denne nihilismen. Den bestående verden og de eldre generasjoner byr ikke den største framtidsoptimisme. Det er rom for opposisjon og nye tanker. Det forstemmende er at det som kommer ikke er nytt, men en forveksling av natt og dag.

Dagbladet 28/4-93